

RIKSDAGENS PROTOKOLL.

1921.

Första kammaren.

Nr 49.

Torsdagen den 16 juni.

Kammaren sammanträdde kl. 11 f. m.

Justerades protokollet för den 10 innevarande månad.

Föredrogs statsutskottets memorial nr 216, i anledning av kamrarnes skiljaktiga beslut beträffande statsutskottets förslag till sammanjämkning mellan kamrarnes stridiga beslut i fråga om anslag för barnmorskeundervisningen.

Sammanjämningsförslag i anledning av kamrarnas skiljaktiga beslut rörande barnmorskeundervisningen.

I detta memorial hade utskottet, efter att hava redogjort för de olika beslut, kamrarna fattat i anledning av utskottets i memorial nr 183 framlagda sammanjämningsförslag beträffande motiveringen i fråga om beviljade anslag för barnmorskeundervisningen, vidare anfört följande:

”Genom kamrarnas sålunda fattade skiljaktiga beslut i fråga om den av utskottet föreslagna sammanjämkningen måste frågan om ny organisation av barnmorskeundervisningen anses hava vid denna riksdag förfallit.

Emellertid hava kamrarna, enligt vad ovan erinrats, sammanstämmande, fastän under olika förutsättningar, beviljat de av Kungl. Maj:t för barnmorskeundervisningen äskade anslagen. Vid sådant förhållande lära dessa anslag böra få av Kungl. Maj:t disponeras för uppehållande av undervisningen enligt den nuvarande organisationen.

Utskottet får alltså hemställa, att riksdagen måtte förklara hinder ej möta för Kungl. Maj:t att av de av riksdagen i anledning av Kungl. Maj:ts proposition nr 65 beviljade anslagen för barnmorskeundervisningen använda erforderliga belopp för uppehållande av denna undervisning i enlighet med nuvarande organisation av densamma.”

Samman-
jämnings-
förslag
i anledning av
kamrarnas
skiljaktiga
beslut röran-
de barnmor-
skeundervis-
ningen.
(Forts.)

Herr t a l m a n n e n: Med anledning av den hemställen utskottet sålunda gjort skall jag be att få yttra några ord.

Genom andra kammarens avslag på statsutskottets i memorial nr 183 avgivna sammanjämningsförslag har, enligt min uppfattning, för denna riksdag förfallit allenast frågan om att riksdagen skulle, vid besvarandet av Kungl. Maj:ts proposition nr 65, göra uttalanden om vissa önskemål beträffande dels fordringarna för inträde i barnmorskeundervisningskurserna, dels ock utbildningstiden. Däremot kvarstå båda kamrarnas sammanstämmande, utan villkor eller förbehåll fattade beslut att bevilja de av Kungl. Maj:t för barnmorskeundervisningen äskade anslagen, som alltså böra i sin helhet få av Kungl. Maj:t disponeras för de i anslagens rubriker angivna ändamål. Den hemställen, som statsutskottet gjort i sitt föreliggande memorial nr 216, går emellertid tydligen ut på, att riksdagen nu skulle avgiva en förklaring i syfte att hindra Kungl. Maj:t från att av de beviljade anslagen använda mer än som erfordras för uppehållande av barnmorskeundervisningen i enlighet med densammas nuvarande organisation. En sådan förklaring skulle innebära ett upprivande i viss mån av kamrarnas beslut i anslagsfrågan. På grund härav och under åberopande av §§ 60 och 63 riksdagsordningen anser jag mig förhindrad att göra proposition på bifall till utskottets i det föreliggande memorialet gjorda hemställen.

Herr E k m a n, C a r l G u s t a f: Ja, för egen del måste jag förklara, att jag icke kan finna frågan med denna herr talmannens förklaring vara slutgiltigt löst, huruvida icke i ett fall som detta utskott bör kunna, på sätt som nu föreslås, när enighet icke kunnat uppnås om ändamålet med ett beviljat anslag, likväl i nytt yttrande ange riksdagens mening om, hur det beviljade beloppet skall kunna användas. Jag är emellertid urständsat att i riksdagens nuvarande läge försöka hävda en sådan mening gent emot herr talmannen. Jag har alltså intet yrkande.

Herr K v a r n z e l i u s: Med anledning av herr talmannens yttrande vill jag säga, att jag för min del nog måste anse, att vad statsutskottet uttalat i sin motivering måste betraktas såsom något mera än bara vissa önskemål. Det är nog ofta så, att statsutskottet, i samband med att det tillstyrker anslag, i motiveringen gör vissa uttalanden. Dessa ha alltid ansetts och betraktats såsom villkor för anslaget beviljande, även om detta icke uttryckligen intagits i klämman. Jag tror således, att det icke är riktigt att utgå ifrån, att vad som förekommer i motiveringen, endast skall betraktas som önskemål. Ostridigt torde vara, att riksdagen kan vid beviljande av anslag fästa villkor, även om de icke stå i klämman, utan endast i motiveringen. Jag har emellertid intet yrkande.

Herr W e s t m a n: Jag skulle för min del vilja säga några ord för att denna debatt icke måtte komma att endast innehålla uttalanden från statsutskottets sida. Närmast har jag blivit uppkallad av det anförande,

som hölls av statsutskottets ärade ordförande. Jag är med honom fullkomligt ense om, att ifall statsutskottet i en motivering, som godkännes av riksdagen, uttalar vissa riktlinjer för ett anslags användande, dessa riktlinjer böra följas av Kungl. Maj:t. Så har ju, så vitt jag kunnat finna, alltid skett och jag antager, att så kommer att ske även i framtiden. Men jag kan för min del icke ansluta mig till den uppfattningen, att det skulle gälla några särskilda regler i fråga om motiveringar, givna av statsutskottet, regler, som avvika från dem, som gälla i fråga om behandlingen av motiveringar från andra utskott. Jag tror, att det är säkrast, att kammaren vidhåller den praxis, som hittills iakttagits, nämligen, att om riksdagens kamrar fatta olika beslut beträffande en motivering, som ett utskott avgivit, denna motivering bortfaller och endast klämman går till Kungl. Maj:t. Sedan blir det då Kungl. Maj:ts sak att med ledning av vad i riksdagen förefallit försöka finna ett sätt för anslaget användande, som står i överensstämmelse med vad Kungl. Maj:t kan antaga ha varit riksdagens avsikt. Denna praxis tror jag, att man alltjämt bör bibehålla, och jag finner för min del, att talmannen handlat i full överensstämmelse med densamma, då han vägrade proposition på statsutskottets nu föreliggande hemställan.

Det är, tror jag, en mycket viktig sak att man håller på praxis i dessa fall, då den i sin mån utgör en garanti mot att utskotten få tillvälla sig ett alltför starkt inflytande med inkräktande på den makt, som tillkommer riksdagens kamrar.

Herr Kvarnzelius: Herr talman! Ja, jag vill inte bestrida herr Westmans påstående i vidare mån än att de tre utskott, som ha att behandla anslagsfrågor, nämligen statsutskottet, jordbruksutskottet och bankoutskottet, nog intaga en särställning med hänsyn till de motiveringar, som vid dessa utskotts utlåtanden förekomma, i motsats till övriga utskott. Frågor om statsutgifter, beviljningar o. dyl. äro ju sådana, där riksdagen allena beslutar, och det är allenast i de fall, då särskilda medel stå till Kungl. Maj:ts förfogande utan visst angivet ändamål som Kungl. Maj:t äger rätt att mera fritt disponera över sådana medel.

Efter härmed slutad överläggning lades ifrågavarande memorial till handlingarna.

Föredrogs statsutskottets memorial nr 241, i anledning av kamrarnas skiljaktiga beslut angående dyrtidstillägg åt vissa lärarinnor vid fackskolan för huslig ekonomi i Uppsala samt vid tre läroanstalter för utbildande av lärarinnor i handarbete.

Den föreslagna voteringspropositionen godkändes.

*Samman-
jämnings-
förslag
i anledning av
kamrarnas
skiljaktiga
beslut rörande
barnmor-
skeundervis-
ningen.
(Forts.)*

Herr t a l m a n n e n yttrade: I samband med godkännandet av denna voteringsproposition ber jag, efter samråd med andra kammarens talman, att få tillkännagiva, att gemensam omröstning rörande den nu godkända voteringspropositionen kommer att äga rum vid början av det plenum, som skall hållas nästkommande lördag.

Föredrogs ånyo och företogs punktvis till avgörande bevillningsutskottets betänkande nr 63, angående beräkning av bevillningarna för år 1922.

Förordnings-
förslag om
extra förmö-
genhetsskatt
m. m.

Punkten 1.

I denna punkt hade utskottet yttrat sig om, bland annat, en av herr Sköld inom andra kammaren väckt motion, nr 101, i vilken föreslagits att riksdagen måtte antaga ett i motionen infört förslag till särskild förordning om extra förmögenhetsskatt. Utskottet hade i punkten hemställt,

A) att motionen II: 101, av herr Sköld, icke måtte föranleda någon riksdagens åtgärd;

B) att riksdagen måtte besluta, att inkomst- och förmögenhetsskatten skulle för år 1922 utgå med 175 procent av de i 19 § förordningen om inkomst- och förmögenhetsskatt stadgade grundbelopp; samt

C) att inkomst- och förmögenhetsskatten måtte för år 1922 beräknas på följande sätt:

Inkomst och förmögenhetsskatt:

α. Skatt å inkomst och förmögenhet kr. 178,000,000

β. B-skatt å aktiebolag m. fl. „ 7,000,000 kr. 185,000,000

Vid mom. A) hade reservation anförts av herr *Rosén*, som på anförda skäl hemställt, att riksdagen, i anledning av herr Skölds motion, II: 101, måtte antaga ett i reservationen framlagt förslag till förordning om extra förmögenhetsskatt.

Herr *Ekman*, *Carl Gustaf*: Under en följd av år har jag och åtskilliga, som tänka lika med mig, inlagt en gensaga mot det sätt, varpå man slutbehandlar budgetregleringen. Man har nämligen under olika former, först i form av spritaccis och sedermera i form av omsättningsskatt, i strid mot riksdagens tidigare ståndpunkt om en avveckling av det allmännas ekonomiska beroende av inkomster från rusdryckshanteringen, i allt större och större omfattning tagit i anspråk inkomstmedel av denna art för budgetens uppgörande. Under de första åren, som förslag i sådan riktning förekommo, ville man göra gällande, att det endast var en rent tillfällig åtgärd och att det gällde mindre belopp. Gent emot detta sades från vår sida, att man hade all anledning befara, att

om man började på den vägen, skulle man sedermera komma att fortsätta och detta i allt större omfattning. Erfarenheten har bekräftat, att dessa farhågor voro fullt riktiga.

I år är det ju fråga om, att den i fjol beslutade omsättningsskatten skall fördubblas, och bevillningsutskottets ledamöter ha med ett enda undantag anslutit sig till denna uppfattning. För min del måste jag tillkännagiva, att ehuru jag fullt förstår de oerhörda svårigheter, som nu äro förbundna med att åstadkomma någon ändring i detta utskotts-förslag, jag icke kan följa utskottets hemställan. Jag måste beteckna hela denna utveckling, att man ånyo engagerar staten i dessa inkomster och ånyo påräknar, att statsbudgeten skall i betydlig omfattning vila på inkomster av denna art, såsom en osund och olycklig utveckling. Jag tror, att ett folk kan bli skattekraftigt likaväl som en individ endast genom arbete och sparsamhet, och den statsinkomst, som man här räknar med, sammanhänger med förhållanden, som kunna sägas utgöra raka motsatsen till planer på ett skötsamt, sparsamt och arbetsamt folk. Och även om jag fullt inser, att skatten på förmögenhet nu i olika former trycker ytterst hårt — man har som här faktiskt är fallet, att skilja mellan att lägga skatt på förmögenhet eller att lägga skatt på armod, — då föredrager jag det första.

Jag tillåter mig därför, herr talman, att på denna punkt yrka bifall till den av herr Rosén avgivna reservationen.

Herr Björkman: Ja, herr talman, som av förteckningen över de vid utskottets sammanträde närvarande framgår, har jag icke deltagit i behandlingen av detta ärende, men om jag det hade gjort, skulle jag befunnit mig bland reservanterna. Jag är ju i viss mån förekommen av den närmast föregående talaren. Även för mig ställer sig Kungl. Maj:ts inkomstberäkning, som godkänts av bevillningsutskottet, såsom synnerligen sorglig och ägnad att inge mycket bekymmer. Här har vid ett föregående tillfälle — ett par till och med — i denna kammare erinrats om riksdagsbeslutet av 1913 och dess innebörd. Hur stämmer nu detta med årets inkomstberäkning? Ja, vi se här av de olika posterna, att den upptager icke mindre än 131,012,600 kronor i inkomster från rusdryckshanteringen av olika slag. Det är visserligen ett något mindre belopp än vad som av rusdrycksmedel ingår i inkomstberäkningen för innevarande år, sedan tilläggsbevillningen har tillkommit. Det beloppet uppgår nämligen till icke mindre än 150,509,000 kronor. Men när vi ha att behandla den tilläggsbevillning, som vi ha att vänta för 1922 års budget, äro vi säkerligen uppe i över 150 miljoner även för det året. Vart pekar nu detta hän? Här har i den punkt, som vi nu behandla, upptagits inkomst- och förmögenhetsskatt till 178 miljoner kronor. Såsom den nästa stora inkomstposten i budgeten står rusdryckshanteringen med 150 miljoner kronor. Jag anser för min del i likhet med den föregående talaren, att det är nationellt oklokt att bygga budgeten på en sådan inkomstkälla. Jag vet inte, om det bryter emot takt,

Förordnings-
förslag om
extra förmö-
genhetsskatt
m. m.
(Forts.)

Förordnings- ordning och sed här i kammaren att erinra om att i ett grannland, som *förslag om* under århundraden lidit av förtryck och som under de senare åren *extra förmö-* utstått ett svårt krig, har man byggt sin statsbudget i huvudsak på *genhetsskatt* rusdryckerna. Det undrar jag icke så synnerligen mycket på, men att *m. m.* vi här i Sverige skola vara nödsakade att följa detta exempel, är ju synnerligen ledsamt.

(Forts.)

Jag ber att få yrka bifall till reservationen.

Herr Ö r n e: Herr talman, mina herrar! Jag kan för min del instämma i nästan allt vad de båda föregående talarna hava yttrat om det bedrövliga uti att vi för närvarande skola stå i ett läge, som nödgar oss att tillgripa en sådan inkomstkälla som en ökad beskattning av rusdryckerna. För min del har jag emellertid för närvarande icke kunnat finna någon annan utväg. Vi måste ju ovillkorligen hålla statens affärer gående, och om vi skola kunna slippa ifrån denna överklagade inkomstkälla, måste vi tänka på att ytterligare pressa ned statens utgifter, så vitt jag förstår.

Nu har man här yrkat bifall till herr Roséns reservation. Herr Rosén har i sin tur yrkat, att riksdagen måtte godkänna ett av herr Sköld i andra kammaren framlagt förslag till förordning om extra förmögenhetsskatt. Jag har stor aktning för min vän och partikamrat Skölds insikter inom skatteområdet, men jag måste säga, att jag icke kan finna det lämpligt att godkänna en sådan skatt som denna efter enskild motionärs framställning och utan att vederbörliga myndigheter hava varit hörda över saken. Motionen väcktes för att ersätta kaffetullen om jag icke minnes fel. Då riksdagen avslagit kaffetullen, har ju förutsättningen för motionens antagande bortfallit, och därför har den helt enkelt fått vila i utskottet, utan att motionären eller någon annan haft anledning att kräva de närmare undersökningar, som skulle varit nödvändiga.

Jag vill emellertid peka på en sak, som gör, att det även från reell synpunkt kan vara rätt tvivelaktigt, om man bör gå denna väg. Som bekant äro ju för närvarande förmögenhetsinkomsterna rätt inskränkta, och jag kan nu för min del icke se, att det ur billighetssynpunkt finns någon anledning att t. ex. pålägga en änka med barn eller någon i den ställningen med 20- à 25,000 kronor i sparmedel att leva på, en ökad beskattning, då hennes inkomst av dessa sparmedel kanske på grund av deras placering nedgått till hälften eller tredjedelen, även oavsett det kraftigt reducerade penningvärdet. Om vi genom direkt skatt skulle taga ut det belopp, som det här är fråga om, synes det mig att det icke finns någon annan möjlighet än att fullständigt omarbete vår förordning om inkomst- och förmögenhetsskatt. Sådan den nu är, kan man icke gärna komma längre, än man redan kommit i fråga om uttaxering på grundtalet. Jag har varit med om att uttala detta en gång i bevillningsutskottet. Det har sagts, att det var oförsiktigt, men jag tror, att det var sakligt befogat. Man kan på sin höjd komma till 190

å 200 %, men längre går det icke utan omarbetning av den skala, som föreligger. Om man skall pressa upp den direkta inkomstskatten högre — och det går naturligtvis — så måste man enligt min uppfattning först hava klart för sig, huru man skall lägga skalorna i den nya skatten för att icke komma till alldeles orimliga konsekvenser på vissa punkter. Då en sådan utredning icke föreligger, kan jag för min del icke finna någon annan möjlighet än ett bifall till utskottets föreliggande hemställan, ehuru detta ju för mig personligen liksom för en hel del av utskottets övriga ledamöter, som varit med om behandlingen av detta ärende, är föga smakligt att gå den vägen. Jag måste sålunda, med hänvisning till vad jag yttrat, yrka bifall till utskottets hemställan.

Förordnings-
förslag om
extra förmö-
genhetsskatt
m. m.
(Forts.)

Sedan överläggningen förklarats härmed slutad, yttrade herr tal-
mannen, att med anledning av de yrkanden, som därunder gjorts, pro-
positioner komme att framställas först särskilt beträffande mom. A) samt därefter särskilt beträffande övriga moment av utskottets hem-
ställan i förevarande punkt.

Därefter gjordes till en början enligt de angående mom. A) före-
komna yrkandena propositioner, först på bifall till utskottets hemställan
samt vidare på avslag å densamma och bifall till herr Roséns vid detta
moment anförda reservation; och förklarades den förra propositionen,
vilken upprepades, vara med övervägande ja besvarad.

Sedermera bifölls på särskild proposition vad utskottet hemställt
i mom. B) och C).

Punkterna 2—12.

Vad utskottet hemställt bifölls.

Punkten 13.

I denna punkt hade utskottet hemställt

A) att riksdagen måtte, med bifall till Kungl. Maj:ts proposition
nr 369 med förslag till förordning angående dels en omsättnings- dels
en utskänkningsskatt å spritdrycker, antaga ett under detta moment in-
fört förslag till förordning i ämnet;

B) att riksdagen måtte bland inkomsterna å 1922 års riksstat upp-
föra omsättningskatt och utskänkningsskatt å spritdrycker med kronor
62,000,000.

Omsättnings-
och utskänk-
ningsskatt å
spritdrycker.

Vid denna punkt hade reservation anförts av herr Rosén, som yr-
kat, att riksdagen måtte, med avslag å Kungl. Maj:ts proposition nr 369,
i vad den avsåge år 1922, besluta, att förordningen den 22 juni 1920
(nr 330) angående dels en omsättnings- dels en utskänkningsskatt å sprit-
drycker skulle äga fortsatt tillämpning till utgången av år 1922.

Herr B j ö r k m a n: Ja, det kan väl icke föranleda någon åtgärd

Omsättnings- och utskänknings-skatt å spritdrycker.
efter det beslut, som kammaren fattat i första punkten, men jag anser mig likväl böra yrka avslag på punkten 13.

(Forts.)

Herr Thulin: Jag anser mig böra yttra mig något beträffande den beräkning som här föreligger. Såsom framgår av sidan 61 i bevillningsutskottets betänkande har omsättningsskatten och utskänknings-skatten å spritdrycker upptagits till 62 miljoner kronor. Som bekant beräknades sagda skatter i innevarande års inkomststat till 41 miljoner kronor, beräknade efter 25 % på värdet av de utav rusdrycksförsäljningsbolagen försålda spritdryckerna. På grund av förhållanden, som sammanhånga med den nuvarande depressionen, ha inkomsterna av omsättningsskatten och även i viss mån av utskänknings-skatten betydligt nedgått, så att man ansett det nödvändigt att underkasta den av föregående års riksdag gjorda beräkningen en omräkning. Därvid har man kommit ned till en beräknad inkomst — med de nuvarande avgifterna 25 % å värdet av försålda spritdrycker och 2 kronor per liter på utskänkta spritdrycker — av 32 miljoner kronor. När det nu gällde att öka omsättningsskattens belopp, har man fördubblat procentsatsen från 25 till 50 % och ökat den avgift, som skall påvila en liter försålda rusdrycker, från 2 till 4 kronor. Därvid har man beräknat, att intäkten av dessa skatter skulle bli 62 miljoner kronor, d. v. s. man har fördubblat det belopp, som skulle komma att inflyta med de nuvarande skattesatserna till 64 miljoner kronor och därifrån dragit av 2 miljoner kronor för beräknad minskning i själva skattebeloppet.

Jag vill nu hava uttalat, att jag tror, att denna beräkning å 62 miljoner kronor är något optimistisk, därför att den nedgång, som redan ägt rum i omsättnings- och utskänknings-skatten torde bli ännu starkare, när man nu fördubblar skattesatserna. Jag vill endast hava framhållit detta, så att riksdagen icke har alltför stora förväntningar på detta belopp, för den händelse den influtna skatten, såsom jag tror, kommer att med någon eller några miljoner understiga 62 miljoner kronor.

Herr statsrådet Beskow: Det vore ju kanske i och för sig glädjande, om herr Thulin finge rätt i att utskänknings-skatten komme att inbringa mindre. Detta betyder ju, att det kommer att förbrukas mindre av dessa rusdrycker. Ur budgetsynpunkt anser jag icke heller, att detta skulle vara något särskilt betänkligt, med hänsyn till den försiktighet, med vilken jag för min del anser budgeten vara uppgjord. Vi få ju komma ihåg, att man på 1921 års tilläggsstat icke dragit fördel i tillräcklig omfattning av den ökade utskänknings-skatten, utan där kommer ett väsentligt belopp att tillföras kassafonden. Jag vill också fästa uppmärksamheten på att genom riksdagens beslut angående dyrtidstilläggen ett ytterligare väsentligt belopp kommer att tillföras kassafonden. I själva verket blir budgetens ställning sålunda något mera solid, än Kungl. Maj:t ursprungligen hade tänkt sig.

Herr Björkman: Det är nog inte omöjligt, att herr Thulins Omsättnings- och utskänknings-skatt å spritdrycker. befärande, att skatten kommer att inbringa mindre än 62 miljoner kronor, kommer att visa sig riktigt, men jag tror icke, att detta kommer att bero på någon minskad konsumtion utan, efter vad jag tyckt mig finna, därpå, att konsumenterna till stor del övergå från de dyrare varorna till de billigare. Det kan väl kanske i någon mån också inverka på skattens minskning. (Forts.)

Herr Thulin: Herr talman! I anledning av herr statsrådets anförande vill jag understryka den synpunkt, som av herr Björkman framfördes. Jag tror icke, att förbrukningen genom skatten kommer att bli nämnvärt mindre. Det visar sig redan nu med den nedgång, som har ägt rum i omsättnings- och utskänknings-skatten, att förbrukningen icke har minskats på långt när i samma grad som skatten nedgått. Minskningen i skattebeloppet beror till stor del därpå, att konsumenterna övergå från förbrukning av dyrare varor till förbrukning av billigare varor. Jag tror, att en höjning av omsättnings-skatten till 50 %, som ju innebär en mycket stark beskattning av de dyrare spritdryckerna, otvivelaktigt kommer att påskynda den utveckling, som för närvarande äger rum, nämligen att konsumenterna koncentrera sig på de billigaste spritdryckerna.

Herr statsrådet Beskow: Herr greve och talman! Ja, det är alldeles riktigt vad herrar Björkman och Thulin hava anført; men jag kan icke se, att det skulle vara någon olycka, om konsumenterna ginge över från de dyrare, importerade rusdryckerna till billigare — inte hem-brygda — men i landet tillverkade rusdrycker.

Herr Wik: Då intet yrkande framstälts om bifall till utskottets hemställan, ber jag att få framställa yrkande därom.

Efter härmed slutad överläggning gjordes propositioner, först på bifall till samt vidare på avslag å vad utskottet i den nu föredragna punkten hemställt; och förklarades den förra propositionen, vilken upprepades, vara med övervägande ja besvarad.

Punkten 14.

Utskottets hemställan bifölls.

Föredrogs och företogs punktvis till avgörande bevillningsutskottets betänkande nr 64, angående beräkning av viss bevillning å tilläggsstaten för år 1921, m. m.

Punkten 1.

Lades till handlingarna.

Punkten 2.

Utskottets hemställan bifölles.

Vid föredragning av jordbruksutskottets memorial nr 83, angående beviljande för innevarande års riksdag av visst belopp till gratifikationer åt tjänstemän hos jordbruksutskottet, bifölles vad utskottet i detta memorial hemställt.

Anmäldes och godkändes jordbruksutskottets förslag till riksdagens skrivelser till Konungen:

nr 9 A, angående regleringen av utgifterna under riksstatens nionde huvudtitel, innefattande anslagen till jordbruksdepartementet;

nr 9 B, angående regleringen av utgifterna under tilläggsstatens för år 1921 nionde huvudtitel, innefattande anslagen till jordbruksdepartementet;

nr 367, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående tillfällig löneförbättring under år 1921 för viss personal inom den civila statsförvaltningen ävensom angående förstärkning av de till avlönande av vissa extra befattningshavare inom samma förvaltning samt till vikariatserättningar m. m. anvisade medel, allt i vad rör jordbruksärenden;

nr 368, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till kungörelse med allmänna grunder för dyrtidstillägg åt befattningshavare i statens tjänst jämte i ämnet väckta motioner, allt i vad rör jordbruksärenden;

nr 369, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående kostnaderna för dyrtidstillägg åt befattningshavare i statens tjänst, f. d. befattningshavare i statens tjänst m. fl. pensionärer samt pensionsberättigade änkor och barn efter befattningshavare i statens tjänst m. fl., i vad rör jordbruksärenden;

nr 370, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående dyrtidstillägg åt vissa lärare vid lantmannaskolor och lanthushållsskolor samt lantbruksskolor; samt

nr 371, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående dyrtidstillägg åt lärarinnepersonalen vid Fredrika Bremerförbundets lanthushållningsseminarium i Rimforsa.

Justerades protokollsutdrag för denna dag, varefter kammarens sammanträde avslutades kl. 11,29 f. m.

In fidem
G. H. Berggren.

Fredagen den 17 juni.

Kammaren sammanträdde kl. 8 e. m.

Justerades protokollen för den 11 och den 12 innevarande månad.

Anmälades och bordlades
statsutskottets memorial:

nr 242 A, angående statsregleringen för år 1922; och

nr 242 B, angående regleringen av tilläggsstaten till riksstaten för
år 1921; samt

bankoutskottets utlåtanden och memorial:

nr 76, angående vissa ändringar i dels bankoreglementet, dels ock
avlöningsstaten för Tumba bruks tjänstemän;

nr 77, angående instruktion för nästa riksdags bankoutskott m. m.;
och

nr 78, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen an-
gående pension å allmänna indragningsstaten åt skrädderiarbetaren A.
R. Jonson.

Anmälades och godkändes statsutskottets förslag till riksdagens skri-
velser till Konungen:

nr 2 A, angående regleringen av utgifterna under rikstatens för
år 1922 andra huvudtitel, innefattande anslagen till justitiedeparte-
mentet;

nr 2 B, angående regleringen av utgifterna under tilläggsstatens
för år 1921 andra huvudtitel, innefattande anslagen till justitiedeparte-
mentet;

nr 3 A, angående regleringen av utgifterna under riksstatens för
år 1922 tredje huvudtitel, innefattande anslagen till utrikesdeparte-
mentet;

nr 3 B, angående regleringen av utgifterna under tilläggsstatens
för år 1921 tredje huvudtitel, innefattande anslagen till utrikesdeparte-
mentet;

nr 4 A, angående regleringen av utgifterna under riksstatens för
år 1922 fjärde huvudtitel, innefattande anslagen till försvarsdeparte-
mentet;

nr 4 B, angående regleringen av utgifterna under tilläggsstatens för år 1921 fjärde huvudtitel, innefattande anslagen till försvarsdepartementet;

nr 5 A, angående regleringen av utgifterna under riksstatens för år 1922 femte huvudtitel, innefattande anslagen till socialdepartementet;

nr 5 B, angående regleringen av utgifterna under tilläggsstatens för år 1921 femte huvudtitel, innefattande anslagen till socialdepartementet;

nr 6 A, angående regleringen av utgifterna under riksstatens för år 1922 sjätte huvudtitel, innefattande anslagen till kommunikationsdepartementet;

nr 6 B, angående regleringen av utgifterna under tilläggsstatens för år 1921 sjätte huvudtitel, innefattande anslagen till kommunikationsdepartementet;

nr 7 A, angående regleringen av utgifterna under riksstatens för år 1922 sjunde huvudtitel, innefattande anslagen till finansdepartementet;

nr 7 B, angående regleringen av utgifterna under tilläggsstatens för år 1921 sjunde huvudtitel, innefattande anslagen till finansdepartementet;

nr 10 A, angående regleringen av utgifterna under riksstatens för år 1922 tionde huvudtitel, innefattande anslagen till handelsdepartementet;

nr 10 B, angående regleringen av utgifterna under tilläggsstatens för år 1921 tionde huvudtitel, innefattande anslagen till handelsdepartementet;

nr 329, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående ny stat för kammarkollegium m. m.;

nr 330, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående vissa anslag till främjande av bostadsproduktionen m. m.;

nr 331, i anledning av Kungl. Maj:ts i statsverkspropositionen gjorda framställning om anvisande av anslag till räntor å statsskulden;

nr 332, i anledning av Kungl. Maj:ts i statsverkspropositionen gjorda framställning om anvisande av anslag för avbetalning av statskulden;

nr 339 A, angående regleringen av utgifterna för kapitalökning för år 1922 i avseende å post- och telegrafverken samt statens järnvägar och vattenfallsverk;

nr 339 B, angående regleringen av utgifterna för kapitalökning å tilläggsstat till riksstaten för år 1921 i avseende å post- och telegrafverken samt statens järnvägar och vattenfallsverk;

nr 348, i anledning av Kungl. Maj:ts framställning angående avsättning för år 1922 till statsverkets fond av rusdrycksmedel;

nr 349, i anledning av Kungl. Maj:ts förslag om beredande av medel ur statsverkets fond av rusdrycksmedel för bestridande av vissa utgifter;

nr 350, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition, angående ytterligare anslag för bekämpande av arbetslösheten samt lindrande av nöd jämte i ämnet väckta motioner;

nr 354, i anledning av Kungl. Maj:ts i statsverkspropositionen gjorda framställning om anvisande av anslag till riksdags- och revisionskostnader; samt

nr 355, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående tillfällig löneförbättring under år 1921 för viss personal inom den civila statsförvaltningen ävensom angående förstärkning av de till avlönande av vissa extra befattningshavare inom samma förvaltning samt till vikariatsersättningar m. m. anvisade medel.

Anmäldes och godkändes bankoutskottets förslag till riksdagens skrivelser:

nr 383, till Konungen, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till kungörelse med allmänna grunder för dyrtidstillägg åt befattningshavare i statens tjänst, i vad den angår pensions- och indragningsstaterna;

nr 389, till Konungen, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående tillfällig löneförbättring under år 1921 för viss personal inom den civila statsförvaltningen ävensom angående förstärkning av de till avlönande av vissa extra befattningshavare inom samma förvaltning samt till vikariatsersättningar m. m. anvisade medel, allt i vad avser pensions- och indragningsstaterna;

nr 384, till fullmäktige i riksbanken, angående reglering av avlösningsförhållanden m. m. vid riksdagens verk.

nr 385, till fullmäktige i riksgäldskontoret i samma ämne;

nr 386, till styrelsen för riksdagsbiblioteket i samma ämne;

nr 387, till riksdagens justitieombudsman i samma ämne; och

nr 388, till riksdagens militieombudsman i samma ämne.

Anmäldes och godkändes bevillningsutskottets förslag till riksdagens skrivelser till Konungen:

nr 398, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till förordning angående vissa ändringar i förordningen den 19 november 1914 angående stämpelavgiften m. m. ävensom i ämnet väckta motioner;

nr 399, i anledning av väckt motion om fortsatt tillämpning av förordningen rörande en särskild stämpelavgift vid köp m. m. av vissa lyxvaror;

nr 400, angående ändrad lydelse av § 19 mom. 1 i förordningen om frihamn den 15 november 1907;

nr 401, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående proviso-

risk förhöjning i vissa fall av de tilläggstullar, som skola utgå vid förtullning från frihamn och frilager m. m.;

nr 402, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående provisorisk förhöjning av tullsatserna för vissa industriprodukter ävensom i ämnet väckta motioner;

nr 403, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående tillfällig höjning av postavgifterna ävensom i ämnet väckta motioner;

nr 404, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till förordning om ändrad lydelse av 15 och 26 §§ i förordningen den 14 juni 1917 angående försäljning av rusdrycker;

nr 405, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till förordning med särskilda bestämmelser om avdrag vid 1922 års taxering till inkomst- och förmögenhetsskatt;

nr 406, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till förordningar om ändrad lydelse av dels 20 § 1 och 2 mom. samt 21 § 1 mom. i förordningen den 11 oktober 1907 angående tillverkning av brännvin, dels ock 25 § 1 mom. i förordningen den 7 augusti 1907 angående tillverkning och beskattning av maltdrycker;

nr 407, i anledning av dels Kungl. Maj:ts proposition med förslag till förordning om ändrad lydelse av 25 § 4 och 5 mom. i förordningen den 11 oktober 1907 angående beskattning av socker, dels ock väckt motion angående bättre utnyttjande av den vid sockertillverkningen anställda kontrollpersonalens arbetskraft; samt

nr 408, i anledning av väckta motioner angående en ändamålsenlig reglering av partihandeln med rusdrycker samt utskänkningen av sagda drycker.

Herr t a l m a n n e n yttrade: Jag ber att få meddela kammaren, att jag i dag, kammaren oåtspord, på kammarens vägnar vidtagit en åtgärd, som jag är alldeles övertygad om, att kammaren med nöje gillar och godkänner. Vår värderade sekreterare, kanslirådet von Krusenstjerna, fyller i dag 70 år. Med anledning därutav har jag till honom i dag på morgonen avlätit ett så lydande telegram:

”Kanslirådet v. Krusenstjerna

R. T. Skarpö 48

Waxholm

Under levande och tacksam hägkomst av den sällsynt plikttrogna och förtjänstfulla verksamhet Ni under mer än fyra årtionden nedlagt i första kammarens tjänst ber jag att å kammarens vägnar få till Eder frambära dess hjärtliga välönskningar på Eder sjuttioårsdag.

Hugo Hamilton”.

Från kanslirådet von Krusenstjerna har jag sedermera mottagit följande svarstelegram:

”Första kammarens talman

Stockholm

Hav godheten själv mottaga och till kammaren framföra mitt vördsamma och innerliga tack för lyckönskningstelegrammet och all visad välvilja

.. Adolf von Krusenstjerna”.

Jag hemställer, att kammaren med godkännande av min åtgärd ville besluta, att de båda av mig upplästa telegrammen skola i dagens protokoll inflyta.

Härtill svarades enhälligt ja.

Justerades protokollsutdrag för denna dag, varefter kammarens sammanträde avslutades kl. 8,06 e. m.

In fidem
G. H. Berggren.

Lördagen den 18 juni.

Kammaren sammanträdde kl. 11 f. m.

Anställdes jämlikt § 65 i riksdagsordningen omröstning över följande av statsutskottet i dess memorial nr 241 föreslagna samt av båda kamrarna godkända voteringsproposition:

Den, som i likhet med första kammaren vill att riksdagen må

a) medgiva, att åt vissa lärarinnor vid fackskolan för huslig ekonomi i Uppsala samt vid förenämnda tre statsunderstödda läroanstalter för utbildande av lärarinnor i handarbete må från och med år 1921 utgå dyrtidstillägg i huvudsaklig enlighet med de allmänna grunder, som gälla beträffande dyrtidstillägg åt övningslärare vid privatläroverk, och jämlikt de närmare föreskrifter, som Kungl. Maj:t kan för tillämpning av sagda grunder finna erforderliga; dock att för lärarinna vid omförmälda fackskola dyrtidstillägg må utgå allenast å hälften av den för varje fall bestämda minimiavlöningen;

b) — — — —

c) — — — —

röstas

Ja;

Den det ej vill, röstas

Nej;

Vinner Nej, har riksdagen i likhet med andra kammaren

a) medgivit, att åt vissa lärarinnor vid Maria Nordenfelts kvinnliga yrkesskola i Göteborg, Andrea Eneroths handarbetskola och seminarium i Stockholm samt föreningen Handarbetets vänner och Hulda Lundins högre slöjdseminarium i Stockholm för utbildande av lärarinnor i handarbete må från och med år 1921 utgå dyrtidstillägg i huvudsaklig enlighet med de allmänna grunder, som gälla beträffande dyrtidstillägg åt övningslärare vid privatläroverk, och jämlikt de närmare föreskrifter, som Kungl. Maj:t kan för tillämpning av sagda grunder finna erforderliga;

b) — — — —

c) — — — —

Vid omröstningens slut befunnos rösterna hava utfallit sålunda:

Ja — 32;

Nej — 2.

Sedan protokoll över omröstningen blivit uppsatt, justerat och avsånt till andra kammaren, ankom däriifrån ett protokollutdrag, nr 768, som upplästes och varav inhämtades, att omröstningen därstädes utfallit med 25 ja och 1 nej, samt att båda kamrarnas sammanräknade röster befunnits utgöra 57 ja och 3 nej, vadan beslut i frågan blivit av riksdagen fattat i överensstämmelse med ja-propositionen.

Föredrogos och företogos punktvis till avgörande statsutskottets memorial:

nr 242 A, angående statsregleringen för år 1922.

Punkterna 1—14.

Vad utskottet hemställt bifölls.

Punkterna 15 och 16.

Lades till handlingarna.

Punkterna 17 och 18.

Vad utskottet hemställt bifölls.

nr 242 B, angående regleringen av tilläggsstaten till riksstaten för år 1921.

Punkterna 1—9.

Vad utskottet hemställt bifölls.

Punkterna 10 och 11.

Lades till handlingarna.

Punkten 12.

Utskottets hemställan bifölls.

Föredrogos bankoutsrottets utlåtanden och memorial nr 76, angående vissa ändringar i dels bankoreglementet dels ock avlöningsstaten för Tumba bruks tjänstemän;
nr 77, angående instruktion för nästa riksdags bankoutsrott m. m.; samt
nr 78, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående pension å allmänna indragningsstaten åt skradderiarbetaren A. R. Jonson.

Vad utskottet i dessa betänkanden hemställt bifölls.

Anmäldes och godkändes statsutskottets förslag till riksdagens skrivelser till Konungen:

nr 356, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående förhöjt statsbidrag till vissa alkoholistanstalter;

nr 357, i anledning av Kungl. Maj:ts i särskild proposition gjorda framställning angående anslag till täckande av kostnader för fastighets-taxering år 1922;

nr 360, i anledning av Kungl. Maj:ts framställning angående om- och tillbyggnad av garnisonssjukhuset i Boden m. m.;

nr 361, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående tillfällig löneförbättring för viss personal vid livrustkammaren;

nr 362, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående tillfällig löneförbättring åt nordiska museets personal;

nr 363, angående tillfällig löne reglering för lärare vid småskoleseminarier, inrättade av landsting eller stad, som ej deltagar i lands-ting;

nr 364, i anledning av Kungl. Maj:ts i statsverkspropositionen gjorda framställning om avsättning för år 1922 till tillfällig löneförbättring;

nr 365, i anledning av Kungl. Maj:ts framställning om anslag till

återbetalning av vissa under titeln "Förslag till statsverket" anvisade medel;

nr 366, i anledning av Kungl. Maj:ts förslag om återbetalning av vissa till rörelsekapital för statens kristidskommissioner anvisade anslag;

nr 376, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående dyrtids-tillägg åt biskoparna i Härnösands stift E. F. Lönegren, i Luleå stift O. Bergqvist och i Växjö stift K. L. Lindberg;

nr 377, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående dyrtids-tillägg åt svenska sjömanspräster i vissa utländska hamnstäder;

nr 378, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående dyrtids-tillägg åt nordiska museets och livrustkammarens personal; samt

nr 381, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående ersättning åt statens järnvägar för genom taxenedsättning förorsakad inkomstminskning.

Anmäldes och godkändes bevillningsutskottets förslag till riksdagens skrivelser till Konungen:

nr 411, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående utsträckning av tiden för tullfri disposition av tullpliktiga utställningsföremål, som införts till baltiska utställningen i Malmö år 1914;

nr 412, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående lättnader i fråga om förtullning av för aktiebolaget Svenska tobaksmonopolets räkning inkommande oarbetad tobak och tobaksmjöl;

nr 413, i anledning av väckta motioner om tullrestitution eller befrielse från tullavgift vid återutförelse av vissa fartygsmaterialier och skeppsförnödenheter;

nr 414, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till förordning om ändrad lydelse av 3 § 1 mom. i förordningen den 6 november 1908 angående en särskild stämpelavgift vid köp och byte av fondpapper m. m.;

nr 415, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till förordning om ändrad lydelse av 18 §, 20 § mom. 1 och 22 § i förordningen den 15 december 1914 angående statsmonopol å tobakstillverkningen i riket; samt

nr 416, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till kungörelser angående ändrad lydelse dels av § 8 mom. 1, 2 och 3, § 9 mom. 1 samt § 13 mom. 1 och 2 i förordningen den 9 juni 1911 med tulltaxa för inkommande varor, dels av § 2 mom. 2 i tulltaxeunder-rättelserna, dels ock av § 3 i förordningen den 31 maj 1907 angående rätt att hos generaltullstyrelsen erhålla upplysning rörande tullbehandlingen av varor, avsedda att till riket införas.

Anmäldes och godkändes riksdagens kanslis förslag till paragrafer i riksdagsbeslutet

nr 118, angående förslag till lag om förvaltning av bysamfälligheter och därmed jämförliga samfällda ägor och rättigheter m. m.;

nr 119, angående lag med vissa ändrade bestämmelser mot oskäligen hyresstegring m. m.;

nr 120, angående lag om ändring i vissa delar av 14 kap. strafflagen;

nr 121, angående inrättande av en hovrätt för de fyra nordligaste länen;

nr 122, angående kreditivsummorna;

nr 123, angående förslag till dels lag om ändrad lydelse av 4, 6, 7, 13, 30 och 33 §§ i lagen den 30 juni 1913 om allmän pensionsförsäkring, dels ock lag om ändrad lydelse av 1, 3 och 4 §§ i lagen den 8 juni 1915 om övergångsbestämmelser i anledning av berörda lag den 30 juni 1913;

nr 124, angående förslag till lag om ändring i vissa delar av lagen den 22 juni 1911 om bankrörelse;

nr 125, angående val av fullmäktige i riksbanken och riksgäldskontoret ävensom suppleanter för dessa;

nr 126, angående val av riksdagens två ledamöter i styrelsen över riksdagsbiblioteket jämte två suppleanter för dem;

nr 127, angående förordning om ändrad lydelse av 4 § i förordningen den 11 oktober 1907 angående beskattning av socker m. m.;

nr 128, angående ändrad lydelse av § 16 riksdagsordningen;

nr 129, angående begränsning av rätten att publicera referat och domstolsförhandlingar angående vissa grövre brott;

nr 130, angående avgivande av sådan förklaring, som avses i art. 36 andra stycket av stadgan för Nationernas förbunds fasta domstol;

nr 131, angående förslag till ändrad lydelse av § 2 4:o tryckfrihetsförordningen;

nr 132, angående lag om ändrad lydelse av § 1 i ansvarighetslagen den 10 februari 1810 för statsrådets ledamöter, föredragande och Konungens rådgivare i kommandomål;

nr 133, angående ifrågasatt ändrad lydelse av 53 § i förordningen om landsting;

nr 134, angående förslag till lag om ändring i vissa delar av lagen den 26 november 1920 om val till riksdagen m. m.;

nr 135, angående förslag till lag om arbetstidens begränsning m. m.;

nr 136, angående lag med vissa bestämmelser mot oskäligen hyresstegring m. m.;

nr 137, angående förslag till förordning om taxeringsmyndigheter och förfarandet vid allmän fastighetstaxering år 1922;

nr 138, angående ifrågasatt skyldighet för de svenska storbankerna

att offentligt framlägga uppgifter rörande av dem behärskade näringsföretag;

nr 139, angående revision av tryckfrihetsförordningens sekretessbestämmelser;

nr 140, angående riksdagens yttrande rörande de å den internationella arbetsorganisationens konferenser i Washington år 1919 och i Genua år 1920 fattade besluten;

nr 141, angående ifrågasatt upphävande av lagen om arbetstiden å svenska fartyg eller inställande tillsvidare av dess tillämpning; samt

nr 142, angående ifrågasatt lagstiftning till förebyggande av samhällsfarliga arbetsinställelser.

Justerades protokollsutdrag för denna dag ävensom protokollen för den 12 och den 13 innevarande månad.

Kammarens sammanträde avslutades kl. 11,25 f. m.

In fidem
G. H. Berggren.

Måndagen den 20 juni.

Kammaren sammanträdde kl. 8 e. m.

Justerades protokollet för den 14 innevarande månad.

Anmäldes och bordlades bankoutskottets memorial nr 79, med förslag till nytt reglemente för riksgäldskontoret.

Anmäldes och godkändes bankoutskottets förslag till riksdagens skrivelser till Konungen:

nr 11 A, angående regleringen av utgifterna under riksstaten för år 1922 elfte huvudtitel, innefattande anslagen till pensions- och indragningsstaterna;

nr 11 B, angående regleringen av utgifterna under tilläggsstatens för år 1921 elfte huvudtitel, innefattande anslagen till pensions- och indragningsstaterna;

nr 392, med reglemente för riksbankens styrelse och förvaltning;

nr 394, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till kungörelse med bestämmelser för ordinarie diplomatiska och konsulära tjänstemän i fråga om rätt till pension;

nr 395, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående löne-reglering för arméns och marinens personal m. m., i vad den avser pensionsförhållanden; samt

nr 396, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående pension å allmänna indragningsstaten åt skrädderarbetaren A. R. Jonson.

Anmälades och godkändes bankoutskottets förslag till riksdagens skrivelse nr 393, till fullmäktige i riksbanken med överlämnande av bankoreglementet.

Anmälades och godkändes statsutskottets förslag till riksdagens skrivelse till Konungen:

nr 372, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående godkännande av tullverkets utgiftsstat för år 1922 m. m.;

nr 373, i anledning av dels Kungl. Maj:ts proposition med förslag till kungörelse med allmänna grunder för dyrtidstillägg åt befattningshavare i statens tjänst dels ock Kungl. Maj:ts proposition angående kostnaderna för sådant dyrtidstillägg m. m.;

nr 382, i anledning av väckta motioner om anslag till understöd åt nykterhetsnämnderna m. m.;

nr 397, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående anslag för barnmorskeundervisningen;

nr 410, i anledning av Kungl. Maj:ts framställning om avsättning för bestridande av dyrtidskostnader vid försvaret;

nr 420, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående dyrtidstillägg åt vissa lärarinnor vid fackskolan för huslig ekonomi i Uppsala samt vid tre läroanstalter för utbildande av lärarinnor i handarbete;

nr 421, med överlämnande av riksstat för år 1922 och tilläggsstat till riksstaten för år 1921;

nr 422 A, angående statsregleringen för år 1922; samt

nr 422 B, angående regleringen av tilläggsstaten till riksstaten för år 1921.

Anmäldes och godkändes riksdagen kanslis förslag till riksdagens skrivelse, nr 409, till Konungen angående höjning av lösenavgiften för mutsedlar och viloståndsresolutioner.

Justerades protokollsutdrag för denna dag.

Tillkännagavs, att Kungl. Maj:t låtit genom offentligt anslag bjuda och kalla riksdagens samtliga ledamöter att tisdagen den 21 innevarande juni kl. 11 f. m. infinna sig uti slottskapellet samt, efter förrättad gudstjänst, begiva sig till rikssalen för att, enligt 36 § riksdagsordningen, av Kungl. Maj:t i nåder hemförlovas.

Kammarens sammanträde avslutades kl. 8,05 e. m.

In fidem
A. v. Krusenstjerna.

Tisdagen den 21 juni.

Kammaren sammanträdde kl. 10,30 f. m.

Justerades protokollen för den 15 innevarande månad.

Anmäldes och godkändes statsutskottets förslag till riksdagens skrivelser till Konungen:

nr 374, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till kungörelse angående dyrtidstillägg åt diplomatiska och konsulära tjänstemän;

nr 375, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till kungörelse angående dyrtidstillägg åt fast anställt manskap vid armén och marinen m. fl.;

nr 379, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående dyrtids-

tillägg åt befattningshavare vid vissa statsunderstödda anstalter för yrkesundervisning; samt

nr 380, i anledning av dels Kungl. Maj:ts proposition angående dyrtidstillägg åt lärare vid vissa statsunderstödda undervisningsanstalter, dels ock Kungl. Maj:ts proposition angående kostnaderna för sådant dyrtidstillägg.

Anmälades och godkändes bevillningsutskottets förslag till riksdagens skrivelser till Konungen:

nr 417, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag om vissa ändringar i lagen den 11 oktober 1912 om skogsaccis och om virkestaxering ävensom i ämnet väckta motioner;

nr 418, angående beräkning av bevillningarna för år 1922;

nr 419, angående beräkning av viss bevillning å tilläggsstaten för år 1921, m. m.; samt

nr 423, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till förordning om ändring i vissa delar av förordningen den 28 oktober 1910 om inkomst- och förmögenhetsskatt m. m., dels ock Kungl. Maj:ts proposition med förslag till förordning om ändring i vissa delar av förordningen samma dag angående bevillning av fast egendom samt av inkomst m. m., samt väckt motion angående ändrade bestämmelser om taxering för barns inkomst.

Anmälades och godkändes riksdagens kanslis förslag till paragrafer i riksdagsbeslutet:

nr 143, angående lag om ändrad lydelse av 12, 52 och 60 §§ i lagen angående väghållningsbesvärets utgörande på landet den 23 oktober 1891;

nr 144, angående förslag till dels förordning om allmän fastighetstaxering år 1922 dels ock förordning om fastighetstaxering åren 1923 och 1924;

nr 145, angående förslag till förordning om ändrad lydelse av 1 § i förordningen den 18 juli 1913 angående statsverkets fonder av rusdrycksmedel m. m.;

nr 146, angående förslag till förordning om vissa ändringar i förordningen den 14 juni 1917 angående försäljning av rusdrycker m. m.;

nr 147, angående förslag till förordning angående vissa ändringar i förordningen den 19 november 1914 angående stämpelavgiften m. m.;

nr 148, angående fortsatt tillämpning av förordningen rörande en särskild stämpelavgift vid köp m. m. av vissa lyxvaror;

nr 149, angående ändrad lydelse av § 19 mom. 1 i förordningen om frihamn den 15 november 1907;

nr 150, angående ifrågasatt provisorisk förhöjning i vissa fall av

de tilläggstullar, som skola utgå vid förtullning från frihamn och fri-lager m. m.;

nr 151, angående ifrågasatt provisorisk förhöjning av tullsatserna för vissa industriprodukter;

nr 152, angående ifrågasatt tillfällig höjning av postavgifterna;

nr 153, angående förordning om ändrad lydelse av 15 och 26 §§ i förordningen den 14 juni 1917 angående försäljning av rusdrycker;

nr 154, angående förordning med särskilda bestämmelser om avdrag vid 1922 års taxering till inkomst- och förmögenhetsskatt;

nr 155, angående förslag till förordningar om ändrad lydelse av dels 20 § 1 och 2 mom. samt 21 § 1 mom. i förordningen den 11 oktober 1907 angående tillverkning av brännvin, dels ock 25 § 1 mom. i förordningen den 7 augusti 1907 angående tillverkning och beskattning av maltdrycker;

nr 156, angående bättre utnyttjande av den vid sockertillverkningen anställda kontrollpersonalens arbetskraft m. m.;

nr 157, angående en ändamålsenlig reglering av partihandeln med rusdrycker samt utskänkningen av sådana drycker;

nr 158, angående statsregleringen;

nr 159, angående dispositionen av besparingarna å huvudtitlarna;

nr 160, angående utsträckning av tiden för tullfri disposition av tull-pliktiga utställningsföremål, som införts till baltiska utställningen i Malmö år 1914;

nr 161, angående lättnader i fråga om förtullning av för aktiebolaget svenska tobaksmonopolets räkning inkommande oarbetad tobak och tobaksmjöl;

nr 162, angående tullrestitution eller befrielse från tullavgift vid återutförsel av vissa fartygsmaterialier och skeppsförnödenheter;

nr 163, angående förordning om ändrad lydelse av 3 § 1 mom. i förordningen den 6 november 1908 angående en särskild stämpelavgift vid köp och byte av fondpapper;

nr 164, angående höjning av vissa finansstullar;

nr 165, i avseende å statsregleringen och rörande med statsverket gemenskap ägande ämnen;

nr 166, angående åtskilliga på grund av § 89 regeringsformen väckta frågor;

nr 167, angående lag om vissa ändringar i lagen den 11 oktober 1912 om skogsaccis och om virkestaxering;

nr 168, angående beräkning av bevillingarna för år 1922;

nr 169, rörande dels förslag till lag om vissa ändringar i lagen den 11 oktober 1907 angående civila tjänstnehavares rätt till pension, dels ock vissa framställningar angående det civila pensionsväsendet;

170, angående överlämnande av reglemente för riksgäldskontoret;

nr 171, angående överlämnande av reglemente för riksbankens styrelse och förvaltning;

nr 172, angående förordning om ändrad lydelse av 18 §, 20 § 1 mom.

och 22 § i förordningen den 15 december 1914 angående statsmonopol å tobakstillverkningen i riket;

nr 173, rörande förslag till kungörelse angående ändrad lydelse dels av § 8 mom. 1, 2 och 3, § 9 mom. 1 samt § 13 mom. 1 och 2 i förordningen den 9 juli 1911 med tulltaxa för inkommande varor, dels av § 2 mom. 2 i tulltaxeunderrättelserna m. m.;

nr 174, angående beräkning av viss bevillning å tilläggsstaten för år 1921 m. m.;

nr 175, angående utbetalning av de riksdags- och revisionskostnader, som utgå enligt riksstaten och riksgäldskontorets reglemente;

nr 176, angående bestridande av på riksdagens beslut grundade riksdagskostnader samt sådana av riksdag föranledda utgifter, som av Kungl. Maj:t förskottsvis anvisats till utbetalning å statskontoret;

nr 177, angående sättet för betalning å statsskulden m. m., avbetalning av statsskulden och återbetalning av tillfälliga lånemedel;

nr 178, angående av riksdagen beslutade, i tilläggsstaten för år 1921 och riksstaten för år 1922 uppförda samt till utbetalning å riksgäldskontoret anvisade anslag;

nr 179, angående sättet för gäldandet av å riksgäldskontoret anvisade utgifter; samt

nr 180, angående förordning om ändring i vissa delar av förordningen den 28 oktober 1910 om inkomst- och förmögenhetsskatt m. m.

Vid föredragning av bankoutsrottets memorial nr 79, med förslag till nytt reglemente för riksgäldskontoret, bifölls vad utskottet i detta memorial hemställt.

Justerades protokollsutdrag för denna dag.

Anmälades och godkändes bankoutsrottets förslag till riksdagens skrivelser:

nr 390, till Konungen, med reglemente för riksgäldskontoret; och nr 391, till fullmäktige i riksgäldskontoret, med reglemente för riksgäldskontoret.

Protokollsutdrag härom justerades.

Till åtlydnad av Kungl. Maj:ts nådiga kallelse avgingo herr talmannen samt kammarens ledamöter kl. 10,45 f. m. till slottskapellet, där riksdagspredikan hölls av e. o. hovpredikanten Sven Nilson.

Efter gudstjänstens slut begav sig kammaren till rikssalen, där jämväl andra kammaren infann sig. Sedan herr statsrådet och chefen för justitiedepartementet Ekeberg uppläst Kungl. Maj:ts nådiga förordnande för hans excellens herr statsministern von Sydow att å Kungl. Maj:ts vägnar avsluta riksdagen samt talmännen var för sig framfört kamrarnas undersåtliga välönskningar och riksdagsbeslutet blivit av herr statsrådet och chefen för justitiedepartementet uppläst, förklarade hans excellens herr statsministern i enlighet med det honom lämnade uppdraget 1921 års lagtima riksdag vara avslutad.

Efter det första kammarens ledamöter återkommit till samlingsrummet och där intagit sina platser, framträdde greve H a m i l t o n till talmansbordet och yttrade: Mina herrar! Enligt gammal sedvänja råkas vi åter här ett ögonblick för att säga varandra farväl — så många vi nu äro. En över hövan lång och över hövan mödosam riksdag hava vi ännu en gång fått genomleva. Under de senaste veckorna har arbetet ju måst spännas intill bristningspunkten och kanske litet till. Jag kan verkligen med gott samvete nu lyckönska eder till en välbehövlig och välförtjänt vila. Jag skulle livligt önska, att jag därtill kunde foga en förhoppning om att, då kammaren åter samlas, detta måtte ske under ljusare ekonomiska förhållanden än de, som nu råda i vårt land, och som i så hög grad bestämt färgen och karaktären på våra förhandlingar. Men i det hänseendet är det kanske bäst att ej göra sig några illusioner. Ni, mina herrar, torde i alla händelser ej löpa någon risk att få räknas bland de arbetslösa. Jag anhåller slutligen att på det hjärtligaste få tacka kammaren för den vänskap och det överseende, som under denna riksdag liksom under så många föregående i så rikt mått kommit mig till del. En god sommar, mina herrar!

Detta tal besvarades av herr v o n G e i j e r i följande ordalag: Herr greve! Ni nämnde nyss, att vi kommit hit för att säga varandra farväl. Vi ledamöter av kammaren ha dock även en annan uppgift, den att framföra till eder vårt innerliga, hjärtliga tack för den gångna riksdagen.

Herr greve! Ni påminde om att den riksdag, som nu äntligen nått sitt slut, varit synnerligen arbetstyngd. Det veta vi, men vi veta ock, att av denna arbetstyngd har en större del fallit på eder än på någon annan av oss, och vi tacka eder för det. Men vi veta mer. Vi veta också, utan edert sätt att leda våra förhandlingar skulle för oss detta upprivande, ofta uppslitande arbete ej tett sig så som det gjort; det har genom edert åtgörande blivit för oss lättare och angenämare. Det är därför som vi i denna stund be att få framföra vårt tack. Eder oförskräckthet, eder outtröttlighet, eder skicklighet och edert skarpsinne, eder oväld och — icke minst — eder nobla, förstående humor hava

varit en sällsynt och rik förening av goda och stora egenskaper, som kunnat åstadkomma detta. Det har också gjort, att ni, herr greve, på samma gång som ni ristat in edert namn som talman i vår riksdags-historia också ristat in det i våra tacksamma sinnen. Tag den omröstning, som ägde rum under förra delen av riksdagen, varigenom ni, herr greve, utsågs att leda våra förhandlingar såsom den förste av kammaren själv valde talmannen, som ett spontant uttryck för denna vår uppriktiga tacksamhet. Må vi i likhet med vad ni, herr greve, själv gjorde till denna vår tacksägelse jämväl foga en förhoppning. Vi hoppas med förvisning, att kammaren ännu under många kommande år skall få fortsätta sitt arbete under er ledning; detta ej sagt allenast därför, att det man ivrigt önskar det hoppas man också, utan därför, att vi ha fullständig visshet om, att icke allenast vi utan alla utan undantag äro ense i den meningen, att detta skulle lända till landets bättnad.

Herr greve, vi bedja att få bjuda eder farväl.

Kammarens ledamöter åtskildes kl. 11,53 f. m.

In fidem
A. v. Krusenstjerna.

Stockholm 1921. Tryckeri A.-B. Thule.